

REGGAE. Forskning viser at reggae-fans er mer avslappede og gladere enn folk flest. Det er Admiral P og Nico D enige i. Men også mindre arbeidsomme. Det er de ikke helt enige i.

NOTERIKTIG

JAZZ-ELSKERE ER LIBERALE, METALL-FANS ER SJENERTE. MUSIKKSMAK OG PERSONLIGHET HENGER NØYE SAMMEN.

TEKST KRISTINE HOVDA FOTO PER THRANA
ILLUSTRASJON DAVID STENMARCK
Oslo

- **DET ER RYTMEN**, teksten, hele pakka. Reggae sitter i kroppen.

Han legger ikke merke til det selv, men hele kroppen duver når Admiral P snakker om musikken han elsker så høyt.

- Noe av det første jeg spør folk, er hva slags musikk de liker. Det er et språk, på samme måte som fransk eller italiensk. Ikke alle forstår hverandre.

- Hvorfor valgte du nettopp reggae?
- Jeg valgte ikke reggae. Reggae valgte meg.

AVSLØRT. Si meg hva du hører på, og jeg skal si deg hvem du er. Det mener i hvert fall den skotske musikkforskeren Adrian North. I en undersøkelse med 36.000 respondenter over store deler av verden ba han folk oppgi hva slags musikk de foretrakk, og samtidig gjennomgå en personlighetstest. Resultatet var oppsiktsvekkende. Med stor nøyaktighet mener North å kunne forutsi grad av utadvendthet, åpenhet, samvittighetsfølelse, behov for kontroll og troverdighet. Alt ut fra hva du har på spillelisten.

- Jeg forsker på hva det er som avgjør musikksmak, og ville undersøke om det gikk an å relatere ulike musikkjangre til noen veldig generelle personlighetstrekk, sier North til DN.

Han forteller at musikkforskere alltid har hatt en mistanke om at musikksmak er knyttet til personlighet, men at det er første gang noen har klart å påvise det i detalj.

- Hva ble du mest overrasket over?
- Likheten i personlighet mellom rock- og operafans.

Det er også interessant at begge musikkjangrene er ganske bombastiske, og at de begge har et veldig dramatisk sceneuttrykk.

North mener forskningen kan være veldig nyttig i markedsføringssammenheng.

- Kjenner du folks musikkpreferanser kan du spå hvilken type mennesker de er, og hvordan du skal klare å selge til dem.

- Så hva hører du på selv?
- Jeg er en stor fan av The Beatles.

Glad. Kreativ. Høy selvtilitt, avslappet, ikke hardtarbeidende, følsom og utadvendt. Forskningen viser at reggae-fans er ålreite typer. Admiral P, eller Philip Boardman, som han egentlig heter, smiler bredt til kameraen Nicolas Albert Holter, alias Nico D.

- Det stemmer helt nøyaktig på oss, bortsatt fra det med ikke hardtarbeidende, sier Nico D.

- Vi har jobbet beinhardt.

Holter er halvt fransk og kom til Norge da han var ni år. Philip Boardman, som er Admiral Ps egentlige navn, er halvt zambisk og kom til Norge da han var 13 år. De fant hverandre på basketballbanen ved Uranienborg skole som tenåringer og har spilt i reggae-kollektivet Jah Ark Manifest i over ti år. Sammen har de bidratt til å åpne nordmenns øyne for de slentrende rytmene. I 2010 toppet Nico D hitlistene på Jamaica sammen med den kjente artisten Jah Mason. Han opplever at reggae-fansen er en egen, global familie.

- Nesten uansett hvor jeg drar i verden, hvis jeg møter en person som liker reggae, er det stor sannsynlighet for at jeg kommer til å bli venner med ham eller

henne. Musikk sier mye om folk, sier han.

Fire grupper. Psykologene Jason Rentfrow og Sam Gosling ved University of Texas forsker også på musikk og personlighet. De mener at alle musikkstiler kan deles inn i fire grupper, hvor de fleste mennesker vil like de ulike sjangrene innenfor sin egen gruppe. Gruppelikheter sies igjen mye om musikkelskerens personlighet. Gruppene er: refleksiv og kompleks musikk, hvor man finner jazz, klassisk, blues og folk; intens og opprørsk musikk, hvor man finner alternativ musikk, rock og heavy metal; up-beat og konvensjonell musikk, hvor man finner pop, country, religiøs musikk og filmmusikk; og energisk og rytmisk musikk, hvor man finner hip hop, funk, soul og elektronika. Forskerne mener at mennesker som liker jazz, klassisk, blues og folk, nettopp er mer refleksive og komplekse enn dem som for eksempel liker pop, country, religiøs musikk og filmmusikk. Sistnevnte er mer konvensjonelle, konservative og ærlige enn andre.

- Folk som liker pop og country er trolig enklere, og det er ikke nødvendigvis noe negativt. De liker bare ikke å gjøre ting unødvendig komplisert, sa Rentfrow til tidsskriftet Psychology Today da undersøkelsen ble presentert i 2009.

Adrian Norths undersøkelse kompletterer forskerkollegenes funn. North fant at det er forskjell på hvordan ulike mennesker bruker musikk. Kreative mennesker oppgir at de vil nyte musikken, få inspirasjon og uttrykke følelser. Utadvendte mennesker bruker musikk for å være trendy og for å passe inn i vennegjengen. Det samme gjør omgjengelige og avslappede men-

FESTCOUNTRY. Morgenandakt, serien Bonanza eller countrymusikk står alltid på radioen når Vassendgutane er ute på tur. Countryfolket liker ikke å gjøre det komplisert, viser forskning.

► **FORSKERNE** Peter J. Rentfrow og Samuel D. Gosling ved University of Texas mener at all musikk kan deles inn i fire grupper, basert på hva slags type folk som hører på den. De fleste vil like musikk fra alle sjangrene innenfor sin gruppe.

KLASSISK
JAZZ
BLUES
FOLK

REFLEKSIV OG
KOMPLEKS

Åpen for nye erfaringer, intelligent i egne øyne, verbalt (men ikke analytisk) sterk, politisk liberal. Ikke sosialt dominerende, ikke atletisk.

ALTERNATIV
ROCK
HEAVY METAL

INTENS OG
OPPRØRSK

Åpen for nye erfaringer, atletisk, intelligent i egne øyne, verbalt sterk. Ikke nevrologisk eller kranglete.

COUNTRY
POP
RELIGIØS
FILMMUSIKK

UPBEAT OG
KONVENSJONELL

Utadvendt, omgjengelig, samvittighetsfull, konservativ, fysisk attraktiv i egne øyne. Ikke åpen for nye erfaringer. Ikke sosialt dominerende, ikke verbalt sterk.

RAP / HIP-HOP
SOUL / FUNK
ELECTRONICA / DANCE

ENERGISK OG
RYTMISK

Utadvendt, omgjengelig, fremfusende, liberal, fysisk attraktiv i egne øyne. Atletisk. Ikke sosialt dominerende.

nesker, som i motsetning til innadvendte mennesker ikke bruker musikk for å komme seg gjennom vanskelige tider og kurere ensomhet. Det kan faktisk se ut til at de da ikke hører på musikk i det hele tatt.

FESTCOUNTRY. Med hver sin øl i hånda er de allerede i gang med oppvarmingen til kveldens konsert på Treungen i Telemark. Vassendgutane kaller seg et festcountryband, og skåler gjerne med publikum.

- Når jeg er på fest, eller når jeg kjører bil, da setter jeg alltid på noe country. Da kommer festhumøret, sier Arthur Johan Bjørdal.

- Så du er alltid i godt humør i bilen?

- Ja, det kan man godt si!

- Hva hører du på når du er lei deg?

Han tenker.

- Da har jeg ikke lyst til å høre på musikk.

Bandmedlem Rune Bruaset på akustisk gitar forteller at han og kona har ei venninne som alltid ville høre «Floden» av Bjørn Eidsvåg når de inviterte til fest.

- Det ble et helvetes mas hver gang. Men man kan ikke sitte og høre på Bjørn Eidsvåg på fest. Så forrige gang knekte jeg hele plata før hun kom.

De er kledd i dongeri, slangeskinnsboots, cowboyhatter, har tatoveringer rundt armene og lærremmer om halsene. Låtskriver og gitarist Arthur Johan Bjørdal avslører at han spilte mye rock og metal før han lot seg omfavne av countrysjangeren.

- Men jeg hører ikke på sånn Jim Reeves-country. Det må være skikkelig country, Teddy Nelson og sånn. Og Hellbillies er en stor inspirasjon, sier han.

Countryfans er ifølge Rentfrow og Gosling stort sett i godt humør, de er utadvendte, til å stole på, hjelpsomme, tradisjonelle, konservative og tenker på seg selv som fysisk attraktive.

Humring og tydelige nikk rundt bordet.

- Dette er skikkelige, jordnære karer. Alle sammen har håndverkeryrker ved siden av musikken, sier manager Kåre Basso.

- En kan ikke være følsom eller sær hvis en skal

METAL. Gitarist Ivar Peersen i *Enslaved* har vært med siden svartmetallens inntog i Norge tidlig på 1990-tallet. Han tror metalfans får ut aggresjonen gjennom musikken.

være med oss på veien. En må tåle en trøkk, sier Rune Bruaset.

Med tekster som «Fekk igjen på skatti, no he dei sili-kon i tatti» har Vassendgutane solgt 300.000 plater siden starten i 1996. Ifjor hadde bandet et resultat på 1,5 millioner kroner før skatt. De har tilhengere fra småbarn til besteforeldre, «lett overvektige, vanlige arbeidsfolk som oss selv», ifølge vokalist og låtskriver Sindre Aam.

- Alle er redde for å bli kalt harry. Men vi kan komme på en festival der det sitter tre stykker og hører på noen som spiller jazz. I løpet av en halvtime har vi laget full fest. Til og med kule hip hop-gutter bikker over i løpet av kvelden, sier han.

Arthur Johan Bjørdal nikker.

- Vi lager ikke musikk som en må sitte og drikke rødvin og tenke i mange timer før en forstår. Vi lager musikk som vanlige folk kjenner seg igjen i, folk som jobber på Rimi eller er elektrikere, sier han.

- Må man være håndverker for å spille i Vassendgutane?

- Ja. Vi hadde med en revisor på gitar, men han sluttet etter kort tid, sier trekkspiller Ernst Brune.

150 reisedøgn i året og 90 konserter utgjør et årsverk i busskjøring på hver. Trommeslager Bjørn Marius Øyehaug er for sikkerhets skyld trailersjåfør i vintersesongen og bor i traileren.

- Jeg tror fansen vår er glad i camping. Alle som kjøper bil hilses på oss, sier han.

MUSIKK OG HUMØR. Da Rentrow og Gosling kikket nærmere på de fire musikkategoriene, fant de innbyrdes likheter i musikkens oppbygning, volum og tempo, samt mengde tekst, men også i hvilke type instrumenter som ble brukt. Energiske mennesker liker musikk med høyt tempo og mye tekst, som hip hop, aggressive mennesker liker musikk med mye volum, som rock og heavy metal. Men de ble overrasket over at det ikke fantes sammenheng mellom aggressiv adferd og aggressiv musikksmak.

- Faktisk er hip hop- og heavy metal-fans ofte mer tilbakeholdne og sjenerte enn andre, sier Rentrow.

En forklaring kan være at aggressiv musikk fungerer som en ventil for innestengte og vanskelige følelser.

«Innenfor hver musikkjanger er det utvilsomt sanger som fanger opp ulike emosjonelle tilstander. En mulighet er at den grunnleggende personligheten påvirker den generelle musikksmaken, og at den følelsesmessige tilstanden påvirker «humøret» til musikken man velger å høre på akkurat den dagen», skriver forskerne.

SELVINNSIKT. Innerst i hjørnet på platebutikken Apollon i Bergen sitter *Enslaved*-gitarist Ivar Peersen

innhyllt i sitt lange hår og skjegg. For ham, selve symbolet på metall.

- I norrøn tid var det lengden på skjegget som bestemte rangen i gruppen. Det første man gjorde med trellene var å rake av dem hår og skjegg. Jeg er opptatt av at musikken skal stå i sentrum, og i *Enslaved* bruker vi ikke kostymer på scenen. Men håret lar jeg vokse, for å vise at jeg er min egen sjef på alle mulige måter, forklarer Peersen.

Han har spilt i band siden han var en liten guttunge, og ble umiddelbart fanget da svartmetallen brøt gjennom i Norge tidlig på 1990-tallet.

- Hva er metalmusikk?

Han stryker en hånd gjennom håret.

- Det er ihvertfall energi. Det er høy musikk, kraftige lydølger. Det er et uttrykk for sterke følelser, primitive og gjerne negative følelser som aggresjon og raseri, men også ekstatiske glede.

- Hva føler du selv når du spiller?

- Det er mye rart gitt.

Han ler.

- Vår musikk har kanskje et bredere følelsesregister enn mye annen metalmusikk. Vi spiller på melankoli og nostalgi, forgjengelighet og død. Jeg romantiserer ikke døden, men jeg har kanskje et mer bevisst forhold til den enn mange andre, et fokus på at jeg lever her og

▶ XXXXXX

▶ MUSIKKFORSKER

Adrian North ved Heriot-Watt University i Skottland har fått 36.000 mennesker fra hele verden til å svare på spørsmål om musikksmak og personlighetstrekk. Her er hans funn:

🔴 **BLUES:** Høy selvtillit, kreativ, utadvendt, følsom og avslappet

🔴 **JAZZ:** Høy selvtillit, kreativ, utadvendt og avslappet

🔴 **KLASSISK:** Høy selvtillit, kreativ, introvert og avslappet

🔴 **RAP:** Høy selvtillit, utadvendt

🔴 **OPERA:** Høy selvtillit, kreativ, følsom

🔴 **COUNTRY:** Hardtarbeidende, utadvendt

🔴 **REGGAE:** Høy selvtillit, kreativ, ikke hardtarbeidende, utadvendt, følsom og avslappet

🔴 **DANCE:** Kreativ, utadvendt, ikke følsom

🔴 **INDIE:** Lav selvtillit, kreativ, ikke hardtarbeidende, ikke følsom

🔴 **BOLLYWOOD:** Kreativ, utadvendt

🔴 **ROCK/HEAVY METAL:** Lav selvtillit, kreativ, ikke hardtarbeidende, ikke utadvendt, følsom, avslappet

🔴 **LISTEPOP:** Høy selvtillit, ikke kreativ, hardtarbeidende, utadvendt, følsom, ikke avslappet

🔴 **SOUL:** Høy selvtillit, kreativ, utadvendt, følsom, avslappet

nå. Jeg vil si at musikken vår heller enn destruktiv er livsbejænde.

Pause.

- I Norge er folk livredde for å forholde seg til at det en dag er over. Vi tar plastiske operasjoner og har erstatet religionen med positiv tenkning, men det er samme tulleballen en gang til. Metall forholder seg til at livet ikke er rettferdig.

Forskerne Rentrow og Gowling plasserer metallfansen sammen med rockere og indiemusikere; i den såkalte «intens og opprørske»-kategorien. Disse er nysgjerrige, liker å ta sjanser, er fysisk aktive og anser seg selv som intelligente og språksikre. Forskerne finner ingen sammenheng mellom metall og nevrotisk eller opprørske personlighet. Peersen nikker. Han mener at mye av provokasjonen har forsvunnet.

- I dag hører folk på metall fordi de liker musikken. Men det er klart det er noen likhetstrekk blant fansen. Selv ble jeg tiltrukket av kraften i uttrykket. Det gjelder i all type kunst, enten det er jævlige morsomt, skremmende eller minimalistisk. Jeg er ikke interessert i litt et eller annet. Hvis noen forteller meg at «denne platen er kjempefin å ta oppvasken til», er jeg bare ikke interessert.

Ifølge Norths forskning er metalmusikere kreative, åpne, følsomme, liberale og til forveksling like klassiske musikere, med den ene forskjellen at de førstnevnte har lav selvtillit. Peersen kjenner seg ikke igjen.

- Nå vet jeg ikke om jeg er en typisk metalmusiker, men det er forskjell på selvtillit og selvinnsikt. Selv har jeg ganske god selvtillit på de tingene jeg vet jeg er god på, men dårlig selvtillit på andre ting. Kanskje metallfolk har et mer avklart forhold til livet og seg selv?

Han forteller at han i mange år var med på å arrangere metallfestivalen «Hole In The Sky» i Bergen. Røde Kors-mannskapet var alltid fornøyd med publikumet.

- De sa at publikum vel drakk seg fulle, men de ble aldri aggressive eller voldelige. Folk var rett og slett gode til å være fulle, sier han.

- Kanskje er det slik at folk får ut aggresjonen og raseriet sitt når de hører på musikken eller løper rundt i moshpiten, istedenfor i taxikøen på vei hjem.

KJØNN, STATUS OG ALDER. Ifølge Adrian Norths undersøkelser får man en mer kompleks musikksmak med årene. Klasse og inntekt har også en del å si når det gjelder sjanger, men ting kan tyde på at kategoriene er i endring. Mens klassisk musikk tidligere signaliserte høy inntekt, konservatisme og status, er det i dag liberale og ikke nødvendigvis velstående mennesker som lytter til denne musikken. Undersøkelsene viser at konservative mennesker med høy inntekt i dag foretrekker dance/housemusikk. Det er også sterke kjønnsforskjeller når det gjelder musikksmak. Det samme gjelder valget

av instrumenter. En studie gjennomført av forskere ved University of Columbia i 2009 sammenlignet barneorkestre gjennom 30 år, og fant at jenter hovedsakelig valgte fløyte, fiolin og klarinett, mens gutter valgte trommer, trompet og trombone. Noen forskere mener dette har med tradisjonelle kjønnsrollemønstre å gjøre, mens andre mener selve klangen i instrumentene virker ulikt på kjønnene. Ansvarlig for populærmusikk i BBC, Lesley Douglas, høstet storm da hun i forbindelse med en omlegging av musikkprofilen i 2008 uttalte at menn liker intelligent musikk, mens kvinner liker musikk som berører dem følelsesmessig.

- Det er ingen grunn til at kvinner skal være mindre glad i musikk enn menn. Det handler delvis om hvordan man snakker om musikk. For kvinner ser det ut til å være en mer emosjonell reaksjon til musikk. Menn tenderer til å være mer interessert i den intellektuelle siden; sporene, hvor albumet er blitt laget, slike ting, sa hun.

Reaksjonene til tross: Forskningen til Rentrow og Gosling gir Douglas medhold. De mener å ha funnet at kvinner generelt er mer glade i mykere lyder og klanget, mens menn generelt tenderer til å like mer aggressiv eller rytmisk kompleks musikk. Statistikken er også på deres side. En undersøkelse blant medlemmer på musikk anbefalingsnettstedet Last.fm i 2010 viste helt tydelig forskjellen: Yngre menn ville ha mer aggressive artister som Slayer og Iron Maiden, mens yngre

kvinner lyttet Lykke Li og Glee. Menn i 30-årene lyttet til jazzartisten Chick Corea og Tangerine Dream, mens kvinnene foretrakk artister som Carole King og Yolanda Adams. I 40- og 50-årsalderen modererte både menn og kvinner seg, og fant felles grunn i artister som Tammy Wynette, Judy Collins og Andreas Martin. De to mest likte artistene blant både menn og kvinner var Radiohead og The Beatles.

Adrian North fant også at det er forskjell på hvordan kvinner og menn benytter seg av musikk. Menn oppgir at de lytter til musikk for å bli kreative og vekke fantasien til live, for å skape et riktig image, og for å tilfredsstille venner. Kvinner lytter til musikk for å døyve kjedsomhet eller ensomhet, for trøst i vanskelige tider, for å fjerne stress og angst, og for å uttrykke følelser. Et av de fremste kjennetegnene til jazzelskerne er nettopp kreativitet. Kan det forklare hvorfor det er så få kvinnelige jazzmusikere?

Jazz. - Det har jeg lurt på mange ganger. Da kommer man inn i diskusjonen rundt arv og miljø. Hva dumper man borti, hva blir man interessert i. Jeg tror det har mye å si hva man hører på i ungdomstiden, sier jazzens førstedame Karin Krog, hun lar foten vippe lett mens hun tenker.

- Men det finnes ganske mange menn der ute som er blitt værende på gutterommet og spiller de samme Rolling Stones-låtene på gitaren. Det er ikke så veldig mye utvikling i å høre på Bruce Springsteen og de greiene

der heller, sier hun og ler.

Jazzelskere er ifølge forskningen fulle av selvtillit, liberale, intelligente, utadvendte og avslappede.

- Nei. Jeg er ikke enig. Det går ikke an å putte mennesker i bås på den måten. Mange virkelig kreative folk er ofte fulle av tvil om seg selv. Mange er litt tilbakeholdne og sky. Jeg har selv fått høre at jeg kan virke reservert. Men når jeg går på scenen tar jeg på meg en rolle der jeg blir utadvendt og selvsikker. Det handler om formidling, sier Krog, tilbakelemt i kontoret som også fungerer som øvingsrom.

På kaminen står spellemannspriser og andre utmerkelser utstilt, de er for mange til å telles.

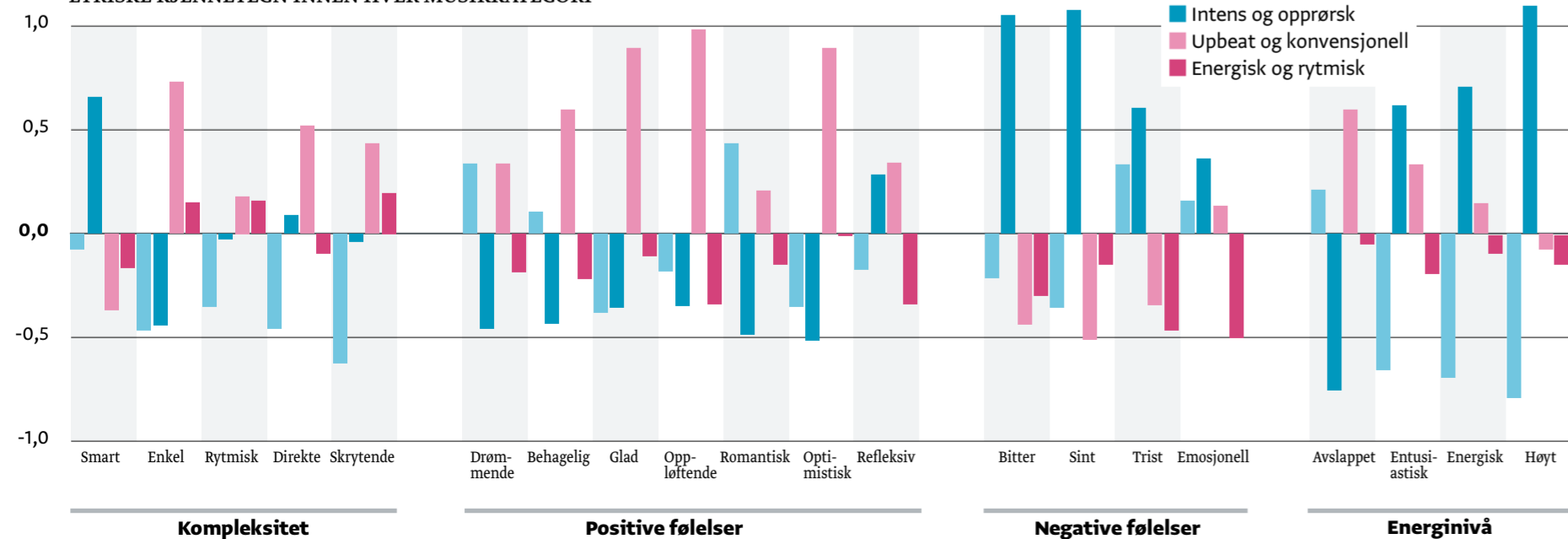
- Gjennom et langt liv har jeg spilt med en mengde forskjellige musikere. Noen er sjenerte, nervøse og forsiktige, andre er utadvendte, selvsikre og åpne. Og det finnes så mange ulike typer jazz at det vil være umulig å kategorisere, sier hun.

- Hva var det med jazzen som tiltrakk deg?

- Jeg tror det var svingen. Det rytmiske appellerte til meg, gleden ved musikken. Man blir glad av å høre på jazz. Min far spilte trommer, så kanskje jeg har fått noe derfra.

Karin Krog ble oppdaget på jazzklubben The Penguin Club i Oslo som tenåring i 1955, men det skulle gå mange år før hun satset fullt på musikken. Hun giftet seg og fikk barn, og pengene hun fikk for sporadiske opptredener gikk til sangtimer hos den berømte amerikanske

LYRISKE KJENNETEGN INNEN HVER MUSIKKATEGORI

JAZZ. De har høy selvtillit, er kreative og utadvendte, sier forskerne om jazzfolket. Karin Krog gjenner seg ikke igjen. Men hun tror nok det krever litt ekstra å sette seg inn i sjangeren.

KLASSISK. For Vilde Frang Bjærke er klassisk musikk en livsnødvendighet. Men det er deilig med et sukkersjokk i form av litt Beatles nå og da.

sangerinnen Anne Brown, kjent som hovedrolleinnehaver i musikalen Porgy and Bess. I 1965 tok Krog initiativet til og ble leder av Norsk Jazzforum, for å få norsk jazz ut av klubbene og ut på konsertscenen. I 1970 ble hun tildelt Statens reise- og studiestipend, noe som var svært uvanlig for en jazzmusiker. Hun har sunget blues, amerikanske standardlåter, samarbeidet med komponist Arne Nordheim og var en av de første i verden som eksperimenterte med elektronisk bearbejdet vokal. I september synger hun folketonen på Norsk Kvedarforum og gir ut plate med ragtimepianisten Morten Gunnar Larsen, i november opptreer hun i London med den svenske jazzlegenden Bengt Hallberg.

- Jeg har valgt å bruke livet mitt til å omgi meg med musikk. Det er fantastisk.

- Forskning viser at jazzskikere jevnt over har høyere intelligens enn andre. Hva tenker du om det?

Hun humrer.

- Med fare for å virke nedlatende, tror jeg nok akkurat det stemmer. Jazzen krever noe av deg. Men jeg vil si det samme gjelder for klassisk musikk. Du må sette deg inn i sjangeren og lytte konsentrert for å forstå hva som skjer. Generelt vil jeg si at det er altfor mye musikk rundt oss i dag, all heismusikken, Ipodene og reklamen gjør oss, hva skal jeg si, numne. Vi tar oss ikke tid til å virkelig lytte. Jeg setter meg ikke foran TVen når jeg hører på musikk, jeg legger meg i sofaen og lukker øynene.

Den musikalske hjernen. En undersøkelse fra University of Harvard i 2003 blant profesjonelle musikere viser at disse har høyere hjerneaktivitet og sterkere forbindelser mellom sentrene for motorikk, lyd og syn. Dermed kan musikere ha problemer med å lytte til musikk mens de gjør andre ting. Myten om distré musikere kan derfor langt på vei bekrefte: Bakgrunns-musikk kan faktisk virke direkte plagsomt på svært musikalske mennesker, eventuelt på ikke fullt så musikalske mennesker som øver veldig mye. Forskerne mener nemlig at det er selve øvingen som gjør utslaget.

- Selv om noen av disse forskjellene kan være predisponerte, tror vi at de kan representere strukturelle tilpasninger til langvarig og gjentagende øving, skriver forskerne Christian Gaser og Gottfried Schlaug.

LIVSNØDVENDIG. Foran i Slottskapellet, rak som en påle sitter hun, armen løftet og klar til hugg. Et lite blikk til sidemannen, og så kaster Vilde Frang (24) seg ut i den rullende tredjesatsen til Tsjajkovskijs «Souvenir de Florence», opus 70.

- Det øyeblikket ... Det er som å ta sats på et stupebrett, forteller hun tidligere på dagen, under en kort pause i øvingen.

Hun har fått låne et øvingsrom av Oslo Konserthus siden hun er bosatt i Berlin, men stort sett bor hun i en koffert. Vilde Frang Bjærke er 24 år og en av Norges

XXXXXX
XXXXXXXX
XXXXXX
XXXXXX
XXX XXXXX

største stjerner i utlandet. Hun tror ikke det skyldes et gudegitt talent.

- Pappa tok meg med på klassiske konserter helt fra jeg var tre, fire år. Jeg kjedet meg i begynnelsen, men da jeg var kommet inn i det fant jeg så utrolig mye! Å lytte til Beatles kan være et fantastisk sukkersjokk av og til, men der kommer alt av seg selv. Klassisk musikk er en utfordring, en reise.

Øynene gløder.
- Det er nesten som dop. Jeg er totalt avhengig. Det er musikken som holder meg oppe.

Klassiske musikere har det til felles med jazzmusikere at de er reflekseive og komplekse, kreative, oppfinnsomme, åpne, liberale og intelligente. Vilde Frang Bjærke mener likevel hun ser noen klare forskjeller.

- Jazzmusikere har helt andre forutsetninger for arbeidet sitt. De improviserer hele tiden, mens vi lærer notene til punkt og prikke. De har kanskje en annen avslappethet. Vi er veldig perfeksjonistiske.

- Gjelder det også andre ting enn musikk?

- Ikke hvordan jeg kler meg, det tenker jeg ikke så mye på. Men jeg lever etter et veldig travelt program med avtaler som skal koordineres, i tillegg til at jeg hele tiden gjerne skulle ha øvd mer. Det er veldig utfordrende.

Hun tenker seg om.

- Jo, og så har jeg alltid vært veldig glad i å rydde. Jeg ryddet alltid på kjøkkenet da jeg studerte på Barratt-Due. Til og med i søppelet, hvis jeg så en epleskrott som lå litt skjevt. Det er en slags trang i meg.

Den unge fiolinistjernen hører på musikk så mye hun kan, og vokter sin Ipod som en smed. Men hvis hun skal konsentrere seg, nytter det ikke med musikk.

- Ihvertfall ikke klassisk musikk. Jeg forstår ikke hvorfor man spiller klassisk musikk i heisen og som ventemusikk. Hvis det er én type musikk som ikke egner seg til passiv lytting, er det klassisk. Det er altfor mye informasjon, sier hun.

- Klassiske musikere skal ifølge forskningen ha høy selvtillit og være veltalende?

Hun ler.

- Det stemmer ikke i det hele tatt. Jeg er ekstremt selvkritisk og har egentlig ganske dårlig selvtillit. Og jeg er ikke noe flink til å ordlegge meg. Men jeg møter mange kolleger som er det. Leif Ove Andsnes, for eksempel, har en egen evne til å si kompliserte ting veldig enkelt.

Frang mener at det er store individuelle forskjeller innad i det klassiske miljøet. Men noen likheter er det. Man må ha evnen til å bli inspirert av musikken, til å ta ting inn og bearbejde inntrykk. For å bli en god utøver kreves mange lange øvingstimer.

- Jeg har aldri likt å øve. Men jeg elsker å spille, når musikken er kommet inn under huden. Det er vel derfor jeg har klart å jobbe så hardt i så mange år. Fiolinen er på mange måter mitt språk.

Sidesak:

Det vakte oppstandelse da hiphop-stjernen Snoop Dogg nylig annonserte sin nyorientering mot reggae. Artisten, som tidligere har rappet om dop, vold og promiskuøs sex, uttalte under en pressekonferanse 30. juli at han fikk en religiøs oppvåkning under plateinnspilling på Jamaica i februar og fra nå av derfor vil omtales som Snoop Lion. Reggae er kjærlighetens musikk, uttalte artisten, og som trebarnsfar kan han ikke lenger stå inne for de utfordrende tekstene. Det kommende albumet, «Reincarnated», handler om fred og forsoning, ja til kjærlighet og nei til våpen. En av låtene har eksempelvis fått tittelen «No Guns Allowed».

- Jeg har alltid ønsket å lage en sang som virkelig kan stå for noe. Jeg kunne aldri lage en sang som heter «No Guns Allowed» siden jeg skulle være en gangster, sa Snoop Lion til journalistene.